

پروبیوتیک ها و کاربردهای نوین آنها در علم پزشکی

www.ketab.ir

تالیف:

دکتر نریمان مصفا

دکتر سید فرزین میرچراغی

انتشارات پندار پارس

با همکاری دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

سروشخانه : مصفا، نریمان، ۱۳۳۵ -

عنوان و نام ویدئوآر : پروییوتیکها و کاربردهای نوین آنها در علم پزشکی/تالیف نریمان مصفا، سید فرزین میرچراغی؛ ویراستار

سید فرزین میرچراغی، فاطمه والی‌راد.

مشخصات نشر : تهران : پندار پارس؛ دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی، ۱۳۹۰.

مشخصات ظاهری : ۱۷۶ ص؛ مصور، جدول.

وضعیت فهرست نویسی : فیها

بایداشت : کتابنامه: ص. ۹۶-۱۱۶.

موضوع : پروییوتیکها

موضوع : پروییوتیکها — مصارف درمانی

شناسه افزوده : میرچراغی، سیدفرزین، ۱۳۶۲ -

شناسه افزوده : والی‌راد، فاطمه، ۱۳۶۲ -، ویراستار

شناسه افزوده : دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی

رده بندی کنگره : ۱۳۹۰ م. ۱۲۱۲/۱ QR

رده بندی دیویی : ۶۱۱/۳۷۱۲۷۷

شماره کتابشناسی ملی : ۲۲۵۰۱۵۵

انتشارات پندار پارس

انقلاب، ابتدار کارگر جنوبی، کرچه رشتهجی، شماره ۱۴، واحد ۱۶ - تلفن: ۶۶۵۷۲۴۴۵

www.PendarePars.com

تلفکس: ۶۶۹۲۶۵۷۸ همراه: ۹۱۲۲۴۵۲۴۸۰

نام کتاب	: پروییوتیک ها و کاربردهای نوین آنها در علم پزشکی
ناشر	: انتشارات پندار پارس با همکاری دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
تالیف	: دکتر نریمان مصفا، دکتر سید فرزین میرچراغی
ویراستار	: فاطمه والی راد
چاپ اول	: تابستان ۹۰
شمارگان	: ۱۰۰۰ نسخه
ناظر فنی	: علیرضا مرتضوی
صفحه آرای	: نوشین خان محمدی
چاپ و صحافی	: کهن
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۸۹-۷۸-۲
قیمت	: ۶۰۰۰ تومان

پیشگفتار:

فرآورده های تخمیری حاصل از لبنیات، علاوه بر رفع نیازهای تغذیه ای، تأمین ریز مغذی های حیاتی، بخش عمده ای از جمعیت باکتریهای خوب و مفید دستگاه مخاطی گوارش را تأمین می نمایند. آنها به یکی از عوامل مهم در تکمیل ایمنی بهداشتی، به عنوان یک مکمل غذایی و بصورت یک روش تغذیه ای مهم در پیشگیری و حتی درمان بسیاری از اختلالات متابولیک شناخته شده اند.

همگام با رونق علوم و صنایع غذایی و پیشرفت تکنولوژی در بهبود کیفیت خوراکی ها، توجه و رویکرد دانشمندان به مفاهیم میکروبیولوژیک غذا، گسترش یافته است و همواره سعی در بهره گیری از طبیعت و الهام از درمانهای ساده و سنتی گذشته رشد روز افزونی یافته است.

براستی توصیف درست از غذای سالم چیست؟ شاخص های عمده غذایی شامل پروتئین ها، چربی، کربوهیدرات، املاح و ویتامینها، بخش غیر زنده هر ماده خوراکی را تشکیل می دهند. اینکه آیا یک ارگانیسم زنده همچون باکتری یا مخمر می تواند بر کیفیت آن محصول اثر نموده و آترافی تر ساخته، یکی از بحث های اساسی در میکروبیولوژی مدرن در دانش تغذیه می باشد. پروبیوتیکها بخش زنده و مفید از هر ماده غذایی می باشند که در برخی گیاهان و نیز منابع سرشار حاصل از مواد لبنی و فرآورده های تخمیری آن موجودند. پروبیوتیکها بطور خیره کار ولی با مکانیسم های دقیق مولکولی و حتی ژنتیکی، اثرات مخرب باکتریهای خطرناک و بیماریزا را محدود می کنند. آنها هوشمندانه به مجادله با میکروبیهای بیماریزا پرداخته و از هرگونه موتاسیون نا بهنگام و مضر و مقاومت دارویی مبرا هستند. به عبارت دیگر، پروبیوتیکها، میکروب هایی هستند که میزبانان را از خطر بیماری مصون نگه می دارند. آنها سرعت محتوای از دست رفته فلور طبیعی را که بنا به هر علتی تلف گردیده است، جبران می نمایند. مفیدترین پروبیوتیکها ساکرومیسس بولاردی و سه گونه مهم از لاکتوباسیل هاست.

بدن انسان در همزیستی با دو گروه باکتریهای خوب و بد به سر می برد. در برخی جانداران بخش مهمی از فعالیت های فیزیولوژیکی دستگاه گوارش عمدتاً و بطور کامل توسط باکتریهای مفید، صورت می پذیرد و حتی نقش حیاتی در زندگی موجود ایفا می کند. اینطور عنوان می گردد که باکتریهای خوب، تعدادشان حتی از باکتریها بیماریزا و خطرناک بیشتر است. پس براحتی می توانند برفلور میکربی موجود در سطوح مخاطی اثر نموده و فضای ایده آلی را برای رقابت با باکتریهای بیماریزا اشغال نمایند.

طب و تغذیه با علوم و صنایع غذایی در دنیا مدرن امروزی تلفیق یافته است. اهمیت فرآورده های تغذیه ای در تکمیل رژیم های دارویی درمانی که غنی از مواد طبیعی باشند. مورد توجه قرار گرفته است و بخش مهمی از این رویکرد نوین، به سوی استفاده از پروبیوتیکهاست. به عنوان ارگانسم های مفید در دستگاه های مخاطی بدن.

امروزه، پروبیوتیکها به کمک درمانهای شیمیایی شتافته تا بخش عظیمی از اثرات زیانبار آنها را کاهش دهند و کاستی های بک رژیم دارویی پر از عوارض را جایگزین نمایند. پروبیوتیکها را می توان بگونه ای طراحی نمود که با عادات و زمینه های سنتی تغذیه ای هر ملتی هماهنگ و متعادل باشد. فورمولاسیون پروبیوتیکها تنوع بسیاری را در خود می پذیرد. تا بدین وسیله علاوه بر برقراری تعادل میکروبیولوژیکی، فلور اساسی مخاطی را نیز تأمین نماید. عدم وابستگی مصرف پروبیوتیکها به عواملی همچون سن، جنس، وضعیت جسمانی و زمینه ای، مصرف آنها را در جوامع پر خطر، مفید و لازم تلقی می نماید. باز پس گرداندن فلور از دست رفته متعاقب تجویز آنتی بیوتیکها که متأسفانه گریبانگیر بشر امروزی است، نیاز به استفاده از پروبیوتیکها را دو چندان نمودن و در حال حاضر یکی از جذاب ترین سوزده های پزشکی جایگزینی است که طرفداران بسیار دارد. حتی پروبیوتیکها یکی از ابزارهای مهم در ارتقاء سطح سلامتی و خوب زیستی است، علاج بیماریها را سرعت می بخشد و در اختلالات رو به فزون بیماریهای بشری همچون سرطان، آلرژی و عفونت های نوپدید دستی به شفا دارد. تکنولوژی تولید آن از پیچیدگی و وابستگی زیاد به صنعت برخوردار نیست و دستیابی به آنها را برای بسیاری از جوامع سهل نموده است. پروبیوتیکها نیاز جهانی بشر در حال پیشرفت است. هر چه علم پیشرفت میکند وابستگی جنبه های کاربردی آن به منابع لایزال طبیعی بیشتر می شود. از نوزادی تا کهنسالی پروبیوتیکها اصلی ترین مکمل غذایی به شمار می آیند.

آنچه که در این مجال فرصت گردآوری و تحریر آن فراهم آورده شده است بخشی از فرآیند توسعه و گسترش دانش پروبیوتیکی است که در نظام سلامت و ارتقاء کیفیت زندگی در حاشیه درمان دارویی بسیاری از بیماریها کاربرد یافته و از مبانی مهم در پیشبرد اهداف نوین در تکنولوژی صنایع غذایی و دارویی می باشد. علاوه بر این، لزوم توانمندسازی پزشکان و دست اندرکاران علوم پزشکی و رشته های وابسته از طریق افزایش سطح آگاهی و ارتقاء دانش بنیادی در موضوع رویکردهای جدید در این شاخه از طب مکمل می تواند گام موثری در هماهنگی بین تغذیه و درمان بیماریها براساس نظریات علمی به جلو برداشته تا جائیکه امید داشته باشیم تا محتوای پروبیوتیکی بسیاری از مواد غذایی، بخش از نشان

استاندارد و بر حسب کیفیت آن فرآورده را مشخص نماید. بخصوص منابعی از تغذیه که بطور مستقیم از صنعت پر رونق لبنیات مشتق گردیده و تنوع روز افزونی یافته اند.

در اینجا برخورد واجب می دانیم که در نهایت افتخار از تلاشهای صمیمانه همکاران محترم دانشگاهی در بخش انتشارات بخصوص استاد محترم جناب آقای دکتر جمال نیتی و سرکار خانم پوران اعلانی که دلسوزانه و در نهایت لطف و بزرگواری در مراحل تصویب و چاپ این مجموعه کوشا بودند تقدیر و تشکر نماییم. جای خود دارد که از افراد خانواده مان بخاطر در اختیار گذاشتن اوقاتی را که متعلق به آنان بود و صرف تدوین این مجموعه گردید و سخاوتمندانه از آن چشم پوشی نمودند، ممنون و سپاسگزار باشیم. امید است تا همکاران دانشگاهی بر ما منت گذاشته و با مطالعه این مجموعه با طرح دیدگاههای ارزشمندی خود ما را هدایت فرموده و هر گونه کاستی و کم تجربگی در چاپ این مجموعه را بر ما ببخشایند و از رهنمودهای اصلاحی خود ما را مطلع سازند.

دکتر نریمان مصفا- دکتر فرزین میر چراغی

بیوگرافی تحصیلی دکتر نریمان مصفا

در مرداد ماه ۱۳۳۵ در خانواده‌ای فرهنگی به دنیا آمده و سالهای تحصیلی مقدماتی را در دبیرستان هدف سپری نموده است. در سال ۱۳۵۳ دوره دکترای عمومی دامپزشکی را در دانشگاه تهران آغاز و پس از اتمام و کسب تجربیات حرفه‌ای در سال ۱۳۶۱ به دلیل علاقمندی و حمایت‌های علمی از جانب همشیره اش دکتر نزهت الملوک مصفا استاد ایمونولوژی دانشکده علوم دانشگاه شهید بهشتی که از نخستین دانش‌آموختگان این رشته از کشور آمریکا بود دوره دکترای تخصصی ایمونولوژی پزشکی را در دانشگاه تهران آغاز نمود. وی شاگرد اساتید بزرگ ایمونولوژی دکتر حسن تاج بخش و دکتر شهناز رفیعی می‌باشد. در اسفند ماه ۱۳۶۵ دانشنامه تخصصی خود را با موضوع بررسی ایمونولوژیک دیابت نوجوانان دفاع و به اتمام رسانید. در همان سال به عنوان استادیار گروه ایمونولوژی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی مشغول به کار گردید. با کسب رتبه دانشیاری در سال ۱۳۷۷ و سپس کرسی استادی در ۱۳۸۴ به خدمات دانشگاهی ادامه داد. حاصل تلاش علمی و دانشگاهی او چاپ ۳۲ مقاله تحقیقاتی در نشریات خارجی و ۳۰ مقاله در مجلات معتبر داخلی بوده است. همچنین نقش فعال در تالیف شش کتاب دانشگاهی و ترجمه چهار کتاب درسی تخصصی داشته است. او هم اکنون استاد تمام وقت گروه ایمونولوژی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی بوده و افتخار همکاری فعال در گروه پزشکی مولکولی مستقر در پژوهشکده علوم غدد و متابولیسم این دانشگاه را دارد.

زمینه‌های کاری وی در حوزه‌های تجربیات آزمایشگاهی ایمونولوژی بخصوص کشت سلول و بافت مطالعات حیوانی در مدل‌های تجربی بوده و در بخشهای ایمونولوژی تولید مثل، سرطان، دفاع ماکروفاژی، ایمنی و عفونت به امر آموزش و تحقیق مشغول می‌باشد. هم اکنون نیز کتابی با عنوان "ایمونولوژی بیماریهای عفونی" را در دست تالیف دارد که به مراحل انتشار نزدیک می‌باشد.

بیوگرافی تحصیلی دکتر سید فرزین میرچراغی

دکتر سید فرزین میرچراغی در اردیبهشت ماه سال ۱۳۶۳ شمسی در خانواده‌ای فرهنگی به دنیا آمد. وی دوره‌های تحصیلی ابتدایی، راهنمایی و دبیرستان را با موفقیت به پایان رساند و در کنکور سراسری سال ۱۳۸۱ شمسی ضمن کسب رتبه‌ی ممتاز در گروه زبان‌های خارجه، با رتبه‌ی ممتاز در رشته‌ی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی پذیرفته شد. در اسفند ماه سال ۱۳۸۳، در امتحان جامع علوم پایه‌ی پزشکی، حائز رتبه‌ی اول دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی و رتبه‌ی ششم کل کشور گردید و در شهریور ماه ۱۳۸۷، رتبه‌ی دوم امتحان جامع پیش‌کارورزی (پره‌اترنی) را کسب کرد. وی در شهریور ماه سال ۱۳۸۹ با موفقیت و به عنوان رتبه‌ی ۱٪ دوم دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، دوره‌ی پزشکی عمومی خود را به پایان رساند و به عنوان استریت و بعد از قبولی در امتحان پذیرش دستیاری تخصصی، از مهر ماه سال ۱۳۸۹ و در رشته‌ی تخصصی بیماری‌های داخلی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، دوره‌ی دستیاری خود را آغاز نمود. او در حال حاضر مشغول گذراندن دوره‌ی دستیاری تخصصی رشته‌ی بیماری‌های داخلی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی می‌باشد. زمینه‌ی فعالیت مطالعاتی وی، پروبیوتیک‌ها و کاربردهای آن‌ها در علوم پزشکی، و طب مولکولی است.